

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 80/07-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti R. Z., B., zastúpeného advokátkou JUDr. M. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 390/00 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. Z. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 390/00 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 390/00 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. R. Z. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. R. Z. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 444 Sk (slovom deväťtisícštyristoštyridsaťštyri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. M. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 17. mája 2007 č. k. II. ÚS 80/07-18 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť R. Z., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 390/00.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 390/00 sa žalobou z 19. decembra 2000 podanou okresnému súdu 20. decembra 2000 sťažovateľ domáha vyslovenia neplatnosti okamžitého skončenia jeho pracovného pomeru a náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru. Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd aj napriek sťažnosti na prietahy v konaní podanej predsedníčke okresného súdu naďalej vo veci koná so zbytočnými prietahmi, čím sa predlžuje stav jeho právnej neistoty a oddaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„(...) do dnešného dňa, t. j. 16.01.2007 Okresný súd v Trnave nerozhodol o náhrade mzdy, pričom má k dispozícii všetky relevantné podklady k tomuto rozhodnutiu. Okresný

súd Trnava vo veci riadne nekoná (veľké časové odstupy medzi jednotlivými úkonmi zo strany súdu, či už medzi vytýčenými pojednávaniami alebo samotnými doručovaniami) čím došlo a dochádza v konaní k zbytočným prietahom. Polovica konania vedeného pred Okresným súdom v Trnave tvorí jeho nečinnosť resp. neefektívna činnosť, čoho výsledkom bolo i zrušenie rozsudku Okresného súdu v Trnave zo dňa 01. 07. 2002, č. k. 11 C/390/2000-55 Krajským súdom v Trnave pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, čím v podstate Okresný súd v Trnave nekonal 2 roky, keďže Krajský súd v Trnave vrátil vec do stavu podania žaloby až 19. 12. 2002, resp. dňa 15. 01. 2003 kedy bolo predmetné zrušovacie uznesenie Krajského súdu v Trnave doručené Okresnému súdu v Trnave. U sťažovateľa spôsobuje nečinnosť a nekvalifikované odôvodnenia Okresného súdu Trnava stav právnej neistoty, vzrastajúcu nechť pri akomkoľvek skloňovaní slova spravodlivosť, resp. súdnej moci. Spôsobenými prietahmi v súdnom konaní vedeného pod sp. zn. 11C/390/2000 (po troch rokoch od podania žaloby Okresný súd v Trnave rozhodol čiastočným rozsudkom podľa znenia prvého návrhu výroku žaloby) je ohrozené i v budúcnosti priznané právo, ktorého samotná vymožitelnosť sa nečinnosťou Okresného súdu Trnava i priamo úmerne znižuje, keďže žalovaným je spoločnosť s ručením obmedzeným a nie sú vylúčené zmeny v majetkových pomeroch žalovaného na úkor sťažovateľa s poukazom na často krát nezodpovedný prístup obchodných spoločností.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezhom:

„1. Základné právo sťažovateľa R. Z., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, bolo postupom Okresného súdu v Trnave porušené.

2. Okresnému súdu v Trnave prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/390/2000 konal bez ďalších prietahov.

3. R. Z. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 400.000,- Sk (...), ktoré mu je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia (2 právne úkony vykonané v roku 2007 v zmysle § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3

a § 20 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) R. Z. v sume 6.296,- Sk (...) advokátke JUDr. M. K., (...) P., (...) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr. 439/07 z 18. júna 2007 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 2. júla 2007.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem iného uviedol:

„Musím konštatovať, že sťažnosť R. Z. nie je dôvodná, pretože príčiny sťažnosti vidím v tom, že vec bola najskôr pridelená JUDr. L. B. ml., ktorý síce dňa 01. 07. 2002 vo veci rozhodol rozsudkom, avšak Krajský súd v Trnave uznesením 23 Co 171/02 zo dňa 19. 12. 2002 rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Rozsudkom 11 C 390/00 zo dňa 19. 11. 2003 znovu prvostupňový súd vo veci rozhodol a Krajský súd v Trnave tento rozsudok zmenil svojím rozsudkom č. 23 Co 44/04 zo dňa 29. 03. 2004, avšak Najvyšší súd SR rozsudkom č. 1 Cdo 155/04 zo dňa 16. 12. 2004 v dovolacom konaní zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Krajský súd v Trnave rozsudkom č. 23 Co 15/05 zo dňa 23. 05. 2005 opätovne rozhodol vo veci tak, že potvrdil prvostupňový rozsudok Okresného súdu Trnava.

Najvyšší súd SR rozsudkom 11 Cdo 276/05 zo dňa 17. 01. 2006 odmietol dovolanie odporcu.

Vo všetkých vyššie uvedených rozhodnutiach súdy rozhodovali len o návrhu na určenie platnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru.

Nakoľko pôvodná žaloba obsahovala dva petty, Okresný súd Trnava v ďalšej časti rozhoduje o nároku na žalobu o vyplatenie náhrady mzdy. (...)

Zákonná sudkyňa zdôvodnila prieťahy v konaní vysokým počtom vecí vo svojom oddelení, obtiažnosťou vecí ako aj neustálym menením návrhu právneho zástupcu žalobcu.

V súčasnej dobe je vo veci nariadený termín pojednávania na deň 12. 09. 2007.

Na záver uvádzam, že súhlasím s prejednaním veci bez našej osobnej účasti, t. j. netrvám na ústnom prejednaní.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedla:

„Súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania.

Trváme na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti. S vyjadrením predsedu Okresného súdu v Trnave nesúhlasíme, keďže ani v predošlom štádiu a ani v tomto štádiu konania nie je vec skutkovo ani právne zložitá (ide o bežnú agendu prvostupňových súdov).

Vzniklé prietahy v konaní, ospravedlňované organizáciou súdu, vysokým počtom vecí vo svojom oddelení, nie sú ospravedlniteľné. Okresný súd koná, vzhľadom k štádiu konania (rozhodnutie o neplatnosti skončenia pracovného pomeru) k vykonaným procesným úkonom nepravidelne. Odôvodnenie prietahov zákonnou sudkyňou o neustálom menení návrhu právneho zástupcu taktiež nie je na mieste, keďže v prípade ak by právny zástupca menil návrh, občiansky súdny poriadok dáva zákonnej sudkyňi možnosť sa s menením návrhu i vysporiadať, avšak v tomto prípade k žiadnym zmenám nedochádza a okresný súd mohol od 11. 09. 2006 do 02. 07. 2007 rozhodnúť o výške náhrady mzdy. A ak by aj dochádzalo k zmenám návrhu, tak to len z dôvodu snahy právnej zástupkyne o ustálenie tejto výšky náhrady mzdy a skončenie veci. Súd môže v konečnom dôsledku ustanoviť znalca, ktorý kvalifikovane túto výšku i ustáli a prispeje k rozhodnutiu o druhom výroku návrhu, avšak okresný súd vyvíja nesmiernu pasivitu v riešení veci v čo najkratšom čase, čo spôsobuje zbytočné prietahy v konaní

Vzhľadom k uvedenému trváme na podanej ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu a zároveň upresňujeme a uplatňujeme si ďalšie trovy právneho zastúpenia súvisiace s týmto vyjadrením v zmysle § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 13 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb pričom jeden úkon má hodnotu vo výške 5.108,- Sk, t.j. spolu správnymi úkonmi v ústavnej sťažnosti spolu vo výške 15.324,-Sk.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení

sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 11 C 390/00:

Sťažovateľ sa žalobou podanou okresnému súdu 20. decembra 2000 domáhal vyslovenia neplatnosti okamžitého skončenia jeho pracovného pomeru a s tým súvisiacej náhrady mzdy. Na základe výzvy okresného súdu zo 16. marca 2001 sa žalovaná 9. apríla 2001 vyjadrila k žalobe a následne 4. decembra 2001 okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na 15. apríl 2002, ktoré bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na 26. jún 2002 s tým, že právna zástupkyňa žalovanej predloží listinné dôkazy (predložila ich 3. mája 2002 a 27. mája 2002).

Ďalšie pojednávanie, ktoré sa konalo 26. júna 2002, bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na 1. júl 2002 za účelom vyhlásenia rozsudku, ktorým okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol v celom rozsahu.

Proti rozsudku okresného súdu z 1. júla 2002, ktorý bol účastníkom konania doručený 28. augusta 2002, podal sťažovateľ 11. septembra 2002 odvolanie, na základe čoho okresný súd 17. septembra 2002 vyzval žalovanú, aby sa vyjadrila k jeho odvolaniu

a 11. decembra 2002 zaslal spis na odvolacie konanie Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“).

Krajský súd uznesením sp. zn. 23 Co 171/02 z 19. decembra 2002 zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov a nedostatočné zistenie skutkového stavu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Spis bol vrátený okresnému súdu 15. januára 2003.

Ďalší procesný úkon vo veci vykonal okresný súd 1. augusta 2003, keď nariadil pojednávanie na 12. november 2003, ktoré bolo po vypočutí právnych zástupcov obidvoch sporových strán odročené na 19. november 2003, keď okresný súd vyhlásil čiastočný rozsudok, ktorým vyslovil neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru sťažovateľa. Proti čiastočnému rozsudku podala 2. februára 2004 odvolanie žalovaná, na základe čoho okresný súd 5. februára 2004 vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k jej odvolaniu. Dňa 18. februára 2004 zaplatila žalovaná súdny poplatok za odvolanie a okresný súd 26. februára 2004 zaslal spis na odvolacie konanie krajskému súdu.

Krajský súd na pojednávaní 29. marca 2004 vyhlásil rozsudok sp. zn. 23 Co 44/04, ktorým zmenil čiastočný rozsudok okresného súdu tak, že žalobu sťažovateľa v nároku vysloviť neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru zamietol. Spis bol okresnému súdu vrátený 14. apríla 2004.

Dňa 26. mája 2004 sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podal dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 23 Co 44/04 z 29. marca 2004, ktoré okresný súd 31. mája 2004 zaslal na vyjadrenie žalovanej a 13. augusta 2004 postúpil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na dovolacie konanie. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Cdo 155/04 zo 16. decembra 2004 zrušil dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol vrátený okresnému súdu 21. januára 2005, ktorý ho obratom 24. januára 2005 postúpil na ďalšie konanie krajskému súdu. Krajský súd rozsudkom č. k. 23 Co 15/05-130 z 23. mája 2005

potvrdil čiastočný rozsudok okresného súdu z 19. novembra 2003. Spis bol vrátený okresnému súdu 20. júna 2005.

Proti rozsudku najvyššieho súdu z 23. mája 2005 podala žalovaná 10. augusta 2005 dovolanie, ktoré okresný súd zaslal 23. augusta 2005 na vyjadrenie sťažovateľovi (vyjadril sa 8. septembra 2005) a 3. októbra 2005 okresný súd zaslal spis najvyššiemu súdu. Najvyšší súd 17. októbra 2005 vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený, pretože žalovaná nezaplatila súdny poplatok za dovolanie, ktorá ho následne po výzve okresného súdu zo 4. novembra 2005 dodatočne zaplatila 24. novembra 2005 a spis bol opätovne predložený najvyššiemu súdu 6. decembra 2005. Uznesením sp. zn. 1 Cdo 276/05 zo 17. januára 2006 najvyšší súd dovolanie žalovanej z dôvodu jeho neprípustnosti odmietol.

Po tom, ako bol spis 13. februára 2006 vrátený okresnému súdu, bolo vo veci 31. marca 2006 nariadené pojednávanie na 24. máj 2006. Dňa 4. apríla 2006 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby špecifikovala výšku požadovanej náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, na čo právna zástupkyňa sťažovateľa reagovala podaním z 26. apríla 2006. Pojednávanie 24. mája 2006 bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na 6. september 2006. Okresný súd 13. júla 2006 zrušil termín pojednávania z dôvodu dočasného pridelenia zákonného sudcu na krajský súd a súčasne vyzval aktuálneho zamestnávateľa sťažovateľa, aby oznámil od kedy je u neho sťažovateľ zamestnaný (zamestnávateľ reagoval na výzvu 3. augusta 2006). Podaním doručeným okresnému súdu 3. júla 2006 právna zástupkyňa sťažovateľa upravila žalobný petít, ktoré okresný súd zaslal na vyjadrenie žalovanej 15. januára 2007 (žalovaná sa nevyjadrila). Následne okresný súd 12. júna 2007 nariadil pojednávanie na 12. september 2007.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov ...

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 390/00 o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a s tým súvisiacu náhradu mzdy, došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je okrem nároku na vyslovenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru aj s tým súvisiaci nárok na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, t. j. vec, ktorá má priamy dopad na existenčnú sféru sťažovateľa (jeho príjem) a ktorej povaha si preto vyžaduje mimoriadnu starostlivosť a pozornosť všeobecného súdu venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu, aby bol naplnený účel súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená [§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03, I. ÚS 158/04, I. ÚS 241/06).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o uplatnenom nároku (v súčasnosti už iba o nároku na náhradu mzdy v konaní nadväzujúcom na nárok o neplatnom skončení pracovného pomeru, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté) nenasvedčuje tomu, že by išlo o vec právne či fakticky zložitú, ktorej prerokovanie by si vyžadovalo doterajšiu dĺžku konania (viac ako 6 rokov), a to aj vzhľadom na existujúcu právnu úpravu, ako aj dostatočne frekventovanú a stabilizovanú judikatúru všeobecných súdov. Napokon ani okresný súd vo svojom vyjadrení nenamietal zložitosť napadnutého konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd nezistil žiadnu závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

V súvislosti s podávaním riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov ústavný súd podotýka, že na ich využívanie má síce podľa Občianskeho súdneho poriadku sťažovateľ ako účastník konania právo, avšak v súvislosti s rozhodovaním súdov vyššej inštancie o týchto opravných prostriedkoch musí sťažovateľ strpieť spomalenie konania, ktoré sa v celkovom kontexte nedá pričítať na vrub konajúcemu súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a zistil, že postup okresného súdu bol poznačený neefektívnou činnosťou a zbytočnými priet'ahmi, napríklad okresný súd po vyjadrení sa žalovanej k žalobe sťažovateľa 9. apríla 2001 až do 19. marca 2002, keď nariadil pojednávanie na 15. apríl 2002, bol nečinný viac ako 11 mesiacov, ďalej od 17. januára 2003, keď doručoval rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania, do 12. októbra 2003, keď nariadil pojednávanie na 12. november 2003, bol nečinný viac ako 9 mesiacov. Ústavný súd zistil aj obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu v trvaní viac ako 6 mesiacov v období od 13. júla 2006, keď okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania, do 15. januára 2007, keď zaslal podanie sťažovateľa na vyjadrenie žalovanej, pričom ďalší procesný úkon vykonal takmer po 5 mesiacoch (12. júna 2007), keď nariadil pojednávanie na 12. september 2007.

Ústavný súd v postupe okresného súdu zistil celkovú dobu neefektívnej činnosti a nečinnosti v trvaní viac ako 2,5 roka, pričom mu možno na jeho ťarchu pripočítať aj to, že jeho rozsudok z 1. júla 2002 bol zrušený v odvolacom konaní z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov a nedostatočného zistenia skutkového stavu.

Tvrdenia okresného súdu, že k predĺženiu konania prispeli jednak zmeny v osobe zákonného sudcu, ako aj vo vysokom počte nevybavených vecí v senáte zákonnej sudkyne, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 52/99,

I. ÚS 35/03, II. ÚS 200/05) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších zamestnancov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 390/00 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 400 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na predmet skúmaného konania, ako aj na

zistenú neefektívnu činnosť a nečinnosť okresného súdu, považuje za primerané v sume 50 000 Sk, tak ako je to uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu za tri úkony právnej služby v sume 15 324 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a), c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk.

S poukazom na výsledok konania priznal ústavný súd s'ťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2007 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie na ústavný súd a vyjadrenie z 2. júla 2007) v celkovej sume 9 444 Sk vrátane režijného paušálu, tak ako je to uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. septembra 2007